

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte: Țurcan Anatolie,

Judecători: Cobzac Elena, Boico Victor, Ghervas Maria și Mardari Dumitru

judecând fără citarea părților recursul ordinar, declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău – Harti Vladislav, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Para Valeriu Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 26.02.2014 – 10.12.2014;
2. Instanța de apel: 22.01.2015 – 17.11.2015;
07.07.2017-26.10.2018;
3. Instanța de recurs: 01.02.2016 – 05.04.2016;
16.08.2016-07.02.2017,
29.01.2019-16.04.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 10 decembrie 2014, Para V. a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Prin rechizitoriu, inculpatului Para V. i s-a înaintat învinuirea pe faptul că acesta în perioada anilor 2007 și pînă pe data de 15 octombrie 2013, datele și orele concrete nu au fost stabilite de către organul de urmărire penală, aflîndu-se în propria sa casă de locuit din satul Mălăieștii Noi, raionul Criuleni și avînd-o în grija și protecția sa pe cet. Xxxxx despre care dînsul știa cu certitudine că este minoră, avînd scopul de a-și satisface poftele sexuale în formă normală, amenințînd-o cu aplicarea violenței fizice și psihice pe minora Xxxxx învingîndu-i rezistența opusă și profitînd de imposibilitatea acesteia de a se apăra datorită vârstei fragede, a dezbrăcat-o și a întreținut cu ea multiple rapoarte sexuale contrar voinței acesteia.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, organul de urmărire penală a constatat că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal violul, adică *raportul sexual săvârșit prin constrîngere fizică sau psihică a persoanei, profitînd de imposibilitatea acesteia de a se*

apăra, săvârșit asupra persoanei care se află în grija, sub ocrotirea făptuitorului, comis asupra unei persoane minore în vîrstă de pînă la 14 ani.

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, legalitatea și temeinicia acesteia a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia inculpatul să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal la 15 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

În motivarea apelului declarat, procurorul a invocat că vinovăția inculpatului Para V. a fost confirmată pe deplin prin probele administrate și cercetate în ședința de judecată și anume: declarațiile martorilor Rotari S., Țurcan I., Țurcan A., Verenciuc L., Malai-Frumusachi G., Rotari V., plîngerea cet. Xxxxx procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24.11.2013, raportul de expertiză medico-legală nr. 326 D din 23.11.2013, raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 12 a-2014 din 16.01.2014, raportul de evaluare psihologică nr. 32 din 28.01.2014, procesul-verbal de reconstituire a faptei din 26.11.2013.

Procurorul a mai menționat că instanța de judecată și-a întemeiat decizia doar pe declarațiile părții vătămate care a negat faptul că a fost violată de inculpat, din motivul că îi este jale de Para V., și nu dorește ca el să fie tras la răspundere.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 apelul declarat a fost admis, sentința a fost casată integral, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Para V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal la 15 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

5. Pentru a pronunța decizia, instanța de apel a constatat că, Para Valeriu, în perioada anilor 2007 și pînă pe data de 15 octombrie 2013, datele și orele concrete nu au fost stabilite de către organul de urmărire penală, aflîndu-se în propria sa casă de locuit din satul Mălăieștii Noi, raionul Criuleni și avînd-o în grija și protecția sa pe cet. Xxxxx despre care dînsul știa cu certitudine că este minoră, avînd scopul de a-și satisface poftele sexuale în formă normală, amenințînd-o cu aplicarea violenței fizice și psihice pe minora Xxxxx învingîndu-i rezistența opusă și profitînd de imposibilitatea acesteia de a se apăra datorită vârstei fragede, a dezbrăcat-o și a întreținut cu ea multiple rapoarte sexuale contrar voinței acesteia.

În motivarea deciziei, instanța de apel a considerat ca fiind eronată concluzia primei instanțe precum că în cadrul ședinței de judecată nu a fost constatată existența faptei infracțiunii, deoarece ansamblul de probe administrate, apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, coroborînd între ele, demonstrează incontestabil faptul comiterii infracțiunii de viol de către inculpat.

Mai mult ca atît, partea vătămată Mihailov A. la urmărirea penală detaliat a relatat cum a avut loc infracțiunea comisă de către inculpatul Para V., însă ulterior în cadrul ședinței de judecată și-a modificat declarațiile.

În contextul dat, instanța de apel a apreciat critic declarațiile date de partea vătămată Mihailov A. în cadrul ședinței primei instanțe, avînd în vedere că ultima are scopul de a exonera inculpatul Para V. de răspundere penală pentru fapta infracțională comisă.

Prin urmare, instanța de apel a considerat ca fiind demonstrată cu certitudine vina inculpatului Para V. în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal după indicii calificativi: „violul, adică raportul sexual săvîrșit prin constrîngere fizică sau psihică a persoanei, profitînd de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvîrșit asupra persoanei care se află în grija, sub ocrotirea făptuitorului, comis asupra unei persoane minore în vîrstă de pînă la 14 ani”.

La stabilirea mărimii și categoriei pedepsei, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii comise, de personalitatea inculpatului, de circumstanțele cauzei și urmările cauzate, ajungînd la concluzia că pentru restabilirea echității sociale și corectării inculpatului termenul de 15 ani închisoare constituie o pedeapsă echitabilă pentru acesta.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Jereghi A. în numele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie menținută sentința primei instanțe.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 aprilie 2016, s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatului Para Valeriu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 în cauza penală în privința lui Para Valeriu, cu menținerea hotărîrii atacate.

8. La 03 iulie 2016 împotriva deciziei a declarat recurs ordinar avocatul Elisaveta Caragia în numele inculpatului Para Valeriu care, a invocat temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) pct.5) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 februarie 2017, s-a admis recursul ordinar declarat de avocatul Elisaveta Caragia în numele inculpatului Para Valeriu, s-a casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de alt complet de judecată.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2018 a fost respins ca nefondat apelul procurorului Brînză Alexei și menținută sentința fără modificări.

11. În motivarea soluției sale, instanța de apel a menționat că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Para Valeriu nu a săvîrșit infracțiunea imputată lui. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de fond cît și a instanței de apel inculpatul

Para Valeriu vina nu a recunoscut-o, și a declarat că, pe Xxxxx o cunoaște de mică copilă, de la nașterea ei. Cu mama Alinei, Mihailov Olga a fost în relații foarte bune, iar acum cu Mihailov Olga nu are nici o relație. Prin anul 2009 Mihailov Olga a plecat la lucru peste hotarele țării în Israel. Înainte ca Mihailov Olga să plece la lucru în Israel, soția lui Para Liuba, s-a înțeles cu Mihailov Olga că după plecarea ei la Israel, Alina va locui cu ei în familia lor și că ei o să aibă grijă de Alina. Atunci Xxxxx avea 10-11 ani. Xxxxxa locuit în familia lui pînă pe data de 14 octombrie 2013, iar în această perioadă el nu era tot timpul acasă. El pleca la lucru în Federația Rusă, lucra acolo 3 luni, revenea acasă pentru o săptămînă sau două, iar apoi din nou pleca la lucru în Federația Rusă pe trei luni de zile. Dînsul nu a auzit de la soția sa careva vorbe că cineva s-ar fi plîns precum că el ar fi agresat-o sexual pe Xxxxx. Undeva cu 4-5 luni înainte ca Xxxxxsă părăsească familia lui, dînsa a făcut cunoștință cu Țurcan Ion. Mai întîi Alina comunica cu Țurcan Ion numai prin telefon sau prin scaip, dar pe urmă a început a se întîlni cu el față în față, după ce Alina a început să nu vină acasă, iar pe urmă cu permisiunea mamei sale Mihailov Olga, a părăsit familia lui și a început să locuiască cu Țurcan Ion cînd în casa Olgăi, cînd în apartamentul părinților lui Țurcan Ion în orașul Chișinău. Dînsul cu Xxxxx nu a întreținut rapoarte sexuale.

Prima instanță a cercetat următoarele probe: declarațiile părții vătămate Xxxxx, declarațiile reprezentantului părții vătămate minore Xxxxx, fratele ei Mihailov Veaceslav, declarațiile martorului Rotari Snejana, declarațiile martorului Rotari Vera, declarațiile martorului Verenciuc Ludmila, declarațiile martorului Malai-Frumusachi Galina Matvei, declarațiile martorului Țurcanu Ion, declarațiile martorului acuzării Țurcanu Aurelia, declarațiile martorului apărării Racu Rodica, declarațiile martorului apărării Stropșa Liuba, martorului apărării Iurciuc Galina, martorului apărării Calancea Liuba, martorului apărării Cegolea Mariana, martorului apărării Malai Zinaida, martorului apărării Ceban Anatolii, martorului apărării Brînza Aliona, martorului apărării Moraru Nicolae, plîngerea părții vătămate Xxxxx din 21 noiembrie 2013, din care rezultă că, la această dată ultima a solicitat tragerea la răspundere penală a cet. Para Valeriu, locuitor al satului Mălăieștii-Noi, raionul Criuleni, care începînd cu anul 2007, timp de 6 ani, în timp ce se afla la întreținerea lui, prin presiuni fizice și psihice, a obligat-o să întrețină cu el raporturi sexuale; procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24 noiembrie 2013, din conținutul căruia rezultă că, în acest proces-verbal s-a descris locul infracțiunii comise, care constituie gospodăria lui Para Valeriu situată în satul Mălăieștii-Noi, raionul Criuleni; raportul de expertiză medico-legală nr. 326 D din 23 noiembrie 2013, din conținutul căruia rezultă că, pe corpul pătimatei Xxxxx a fost depistată leziune corporală sub formă de lezare a himenului - ruptură veche; raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 12-a22014 din 16 ianuarie 2014 din conținutul căruia rezultă că, vîrsta minorei îi permite să perceapă caracterul și însemnătatea acțiunilor sexuale asupra sa la nivelul posibilităților sale intelectuale și de cunoaștere, este capabilă să facă declarații veridice despre sine și despre circumstanțele cauzei. De careva maladii psihice cronice nu suferă, prezintă diagnosticul „Retardare mintală ușoară”, fapt confirmat prin datele anamnestice despre retenția dezvoltării psiho-fizice precoce,

despre traumatismul cerebral comunional suportat la o vîrstă fragedă, despre stabilirea tardivă a vorbirii, despre studierea dificilă la școală cu repetențiere și dificultăți de memorare. Însă gradul deficitului intelectual, depistat la ea, nu este atît de pronunțat și nu echivalează cu noțiunea de alienație mintală. În perioada comiterii asupra ei a acțiunilor de viol ea nu a manifestat tulburări psihice de intensitate psihotică, a putut recepționa corect caracterul și însemnătatea acțiunilor îndreptate asupra sa, le putea percepe și în prezent le poate reda, reieșind din nivelul dezvoltării sale intelectuale; raportul de evaluare psihologică nr.31 din 28 ianuarie 2014, potrivit căruia specificul dezvoltării sferei cognitive și relaționale a Alinei Mihailov indică un nivel înalt de predispoziție spre victimizare. Specificul de funcționare a sferei adevectivei indică un nivel înalt de traumatism psihic caracteristic persoanelor care au trăit abuzul sexual. Acțiunile cu caracter sexual în care a fost implicată Xxxxx au afectat sfera ei sexuală, disconfortîndu-i reprezentarea unor relații sexuale normale. Se recomandă asigurarea medicului prelector pentru copil, excluderea factoriilor stresogeni și recuperarea psihologică; procesul-verbal de reconstituire a faptei din 26 noiembrie 2013 în procesul căruia partea vătămată Xxxxx a indicat locurile unde a fost violată de către Para Valeriu, care s-a constatat a fi în locuința acestuia, în garajul gospodăriei acestuia, automobilul acestuia de modelul „Ford-Tranzit” cu numărul de înmatriculare XXXXX.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal a constatat o motivare amplă și temeinică, pe care a preluat-o, a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei).

Colegiul penal, apreciind fiecare probă depusă de către partea acuzării și de către partea apărării, după examinarea minuțioasă a tuturor acestor probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor conform art.101 alin. (1) Cod de procedură penală, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, a conchis că acuzarea nu a depus instanței judecătorești, la etapa cercetării judecătorești, probe pertinente și concludente privitor la faptul precum că inculpatul Para Valeriu a comis infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(3) lit. lit. a) și b) Cod penal, iar ultimul urmează a fi achitat din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Referitor la diferența declarațiilor părții vătămate din cadrul urmăririi penale și din cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a reținut că în cazul cînd tragerea persoanei la răspundere penală pentru viol este în dependență de prezența plîngerii părții vătămate sau de circumstanțele relatate de acestea, decizerea dînzei de asemenea

declarații prin depunerea altora - contradictorii primelor, dacă nu au o altă confirmare (nu au fost confirmate prin alte probe, declarațiilor martorilor acuzării aveau la bază cele relatate lor de către partea vătămată), atunci veridicitatea primelor depoziții trezesc îndoieli rezonabile, urmînd a fi interpretate în favoarea inculpatului. Partea vătămată, în ședința de judecată a primei instanțe, a explicat motivul declarațiilor sale la poliție și la procuratură, motiv ce este probat parțial și prin conținutul ordonanței procurorului din 02 ianuarie 2014 (vol. I, f.d.120). Părții vătămate, fiind minoră, îi sînt caracteristice trăsăturile comportamentale ale unui minor (sentimentul de jenă în ce privește viața sexuală, luarea unor decizii fără a prevedea consecințele ce pot surveni etc), care au servit motiv pentru a face asemenea declarații. Cazurile de infracțiuni sexuale, îndeosebi, față de minori, sînt cazuri sensibile și se bazează, în mod prioritar, pe declarațiile părții vătămate, care putea fi interogată în condițiile art.109 alin.3 Codul de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a reținut că martorii G.Malai-Frumusachi, R.Racu L.Stropșa, G.Iurciuc, L.Calancea, M.Cegolea, Z.Malai, A.Brînza, N.Moraru, au declarat în cadrul ședinței primei instanțe că partea vătămată A.Mihailov niciodată nu le-a vorbit despre faptul că inculpatul ar fi violat-o. Astfel, nici declarațiile acestor martori nu pot fi puse la baza unei decizii de condamnare. În același timp, Colegiul penal a reținut că Țurcanu Ion și mama acestuia, conform declarațiilor lor, au aflat de pretinsele acțiuni de viol mult mai înainte, dar adresarea la poliție pe cazul pretinselor acțiuni de viol a avut loc mai tîrziu și după adresarea la medic. Toate aceste circumstanțe indică la netemeinicia declarațiilor părții vătămate la etapa urmăririi penale și fundamentează versiunea apărării, expusă atît în prima instanță cît și în instanța de apel, referitor la motivele unor asemenea declarații.

Colegiul penal a ajuns la concluzia, că instanța de judecată cu certitudine a stabilit faptul precum că, partea vătămată minoră Xxxxx a declarat precum că dînsa nu a fost violată de către inculpatul Para Valeriu, că prima relație sexuală dînsa a avut-o pe data de 24 octombrie 2013 cu prietenul ei Țurcanu Ion, că după ce dînsa a avut cu prietenul său Țurcanu Ion prima relație sexuală, ei i s-a făcut rău și a fost internată la spitalul republican „Centrul mamei și al copilului” din Chișinău, că acolo a venit un polițist care a întreat-o ce s-a întîmplat cu ea, că dînsa s-a speriat, a chemat-o acolo în spital pe mama lui Țurcanu Ion pe Țurcanu Aurelia și cînd dînsa a venit la ei, atunci în prezența lui Țurcanu Aurelia dînsa a declarat că a fost violată de către Para Valeriu, însă acest lucru nu este drept, nu a declarat drept nici la poliție și nici procurorului și că Para Valeriu nu a violat-o pe ea niciodată. La fel a mai constatat și faptul precum că acuzarea a depus în instanța judecătorească probe, care ar fi dovedit vina inculpatului Para Valeriu, în comiterea infracțiunii incriminate, inclusiv: plîngerea părții vătămate Xxxxxdin 21 noiembrie 2013, din care rezultă că, la această dată ultima a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Para Valeriu, locuitor al s. Mălăieștii-Noi, raionul Criuleni, care începînd cu anul 2007, timp de 6 ani, în timp ce se afla la întreținerea lui, prin presiuni fizice și psihice, a obligat-o să întrețină cu el raporturi sexuale (vol. I, f.d.8), depozițiile părții vătămate minore Xxxxx date de către ea în cadrul urmăririi penale

organului de urmărire penală (vol. I, f.d. 49-50, 51-52, 53-54), cât și procesul-verbal de reconstituire a faptei din 26 noiembrie 2013 în procesul căruia partea vătămată Xxxxx a indicat locurile unde a fost violată de către Para Valeriu, care s-a constatat a fi în locuința acestuia, în garajul gospodăriei acestuia, în automobilul acestuia de modelul „Ford-Tranzit” cu numărul de înmatriculare XXXXX (vol.I, f-d 164).

În acest sens, Colegiul penal a reținut că prima instanță corect a stabilit că aceste probe, în conformitate cu art.94 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și, prin urmare au fost excluse din dosar, care nu pot fi prezentate în instanța de judecată, și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești, deoarece au fost obținute prin încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod și anume: Xxxxx a depus cererea organului de urmărire penală în lipsa reprezentantului ei legal și ori de câte ori a fost audiată în cadrul urmăririi penale de către organul de urmărire penală (vol.I, f.d. 50-51, 53-54, 51-52, 164) dânsa a fost audiată în lipsa reprezentatului ei legal, a pedagogului sau psihologului. Totodată, faptul că în procesul verbal de audiere a pătimatei Xxxxx pe data de 09 ianuarie 2014 de către ofițerul de urmărire penală este indicat că a fost audiată în prezența pedagogului, Groza Anastasia, instanța l-a apreciat critic din motivul, că Groza Anastasia nu este pedagog, ci este polițist și activează în cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni.

12. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, în termen la data de 08 decembrie 2018, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or motivarea soluției este expusă neclar, toate fiind valabile în prezenta cauză penală;

- instanța de judecată a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate, ori nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în apelul procurorului;

- vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii încriminate este dovedită pe deplin prin următoarele fapte și probe administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată, fiind indicate și ca motive ale apelului procurorului, iar instanța de apel nu s-a expus asupra lor, ori nu le-a apreciat, ori le-a apreciat eronat, fiind respinsă puterea de acuzare fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe ce ar combate învinuirea incriminată inculpatului;

- decizia instanței de apel de menținere a sentinței de achitare a inculpatului, recurentul o consideră a fi neîntemeiată și pasibilă a fi casată, deoarece este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești,

contravine și prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală care stipulează expres că „Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor”;

- în speță instanțele de judecată au omis aceste prevederi legale și au dat apreciere numai la unele probe care în opinia lor dovedesc nevinovăția. În așa mod, instanțele au încălcat și cerințele art. 394 alin. (3) pct.2) Cod de procedură penală, conform cărora instanța de judecată la pronunțarea sentinței de achitare are obligația de a indica motivele pentru care sînt respinse probele aduse în sprijinul acuzării;

- astfel, instanța de apel nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare următoarele probe expuse în apelul procurorului care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate;

- în motivarea recursului ordinar, cît și în dovedirea că în acțiunile inculpatului Para Valeriu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, dar care nu au fost apreciate la justa valoare de către instanța de apel care pot fi calificate ca erori, acuzarea de stat invocă următoarele probe: declarațiile părții vătămate minore Xxxxx, (f.d. 88-93 vol. 1), declarațiile reprezentantului părții vătămate minore Xxxxx, fratele ei Mihailov Veaceslav, (f.d. 97-99 vol. 1), declarațiile martorului Rotari Snejana, (f.d. 100-102, 204 vol. 1), declarațiile martorului Rotari Vera, (f.d. 103-104, 205 vol. 1), declarațiile martorului Verenciuc Ludmila, (f.d. 105-106 vol. 1), declarațiile martorului Malai-Frumusachi Galina, (f.d. 94-96, 197 vol. 1), declarațiile martorului Țurcanu Ion, (f.d. 107-108 vol. 1), declarațiile martorului Țurcanu Aurelia, (f.d. 109-114 vol. 1), declarațiile martorului Racu Rodica, (f.d. 115-116 vol. 1), declarațiile martorului Stropșa Liuba, (f.d. 117 vol. 1), declarațiile martorului Iurciuc Galina, (f.d. 119-123 vol.1), declarațiile martorului Calancea Liuba, (f.d. 118 vol.1), declarațiile martorului Cegolea Mariana, (f.d. 124 vol. 1), declarațiile martorului Malai Zinaida, (f.d. 125-127 vol. 1), declarațiile martorului Ceban Anatolii, (f.d. 128 vol. 1), declarațiile martorului Brînza Aliona, (f.d. 129 vol. 1), declarațiile martorului Moraru Nicolae (f.d. 130, vol.I);

- mai mult, vina inculpatului Para Valeriu în săvârșirea infracțiunii imputate se dovedește și prin :

- plîngerea părții vătămate Xxxxx din 21.11.2013 (f.d.8 vol. 1);
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24.11.2013 (f.d. 10-11 vol. 1);
- raportul de expertiză medico-legală nr. 326 D din 23.11.2013 (f.d. 42 vol. 1);
- raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 12-a22014 din 16.01.2014 (f.d. 137-140 vol.1);

- raportul de evaluare psihologică nr. 31 din 28 ianuarie 2014 (f.d. 146-148 vol.1);
- procesul-verbal de reconstituire a faptei din 26.11.2013 (f.d. 164 vol. 1);
- acuzarea consideră că în urma analizei declarațiilor părții vătămate și declarațiile martorilor precum și a probelor materiale se constată că a fost dovedită pe deplin vina inculpatului Para Valeriu în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penai după indicii calificativi: „violul, adică a raportul sexual săvârșit prin

constrângere fizică și psihică, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit asupra persoanei care se află în grijă, sub ocrotirea făptuitorului, unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani”.

13. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sânt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpată și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

La caz se constată, că modalitatea de motivare a soluției dă dovadă că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 și 417 Cod de procedură penală, instanța neexpunându-se asupra argumentelor din apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or motivarea soluției este expusă neclar, admițând o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția adoptată.

Revenind la textul recursului ordinar declarat de către procurorul Harti Vladislav se constată că recurentul invocă temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, evidențiind faptul că prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la motivele specificate de către apelant în apelul lui, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând criticile expuse în recursul declarat de procurorul Harti Vladislav, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sânt întemeiate, or, s-a stabilit, că adoptînd soluția enunțată, instanța de apel, contrar prevederilor art.101, 414 Cod procedură penală, trecînd prin revistă probele prezentate, selectiv, nu a dat apreciere unor probe, care au fost puse la baza achitării lui Para Valeriu, ignorînd să se expună asupra altora, deci nu a examinat cauza obiectiv, sub toate aspectele și nu a adus motive pertinente pe care s-ar întemeia soluția.

Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel, rejudecând cauza, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate.

Astfel, la f.d.148, vol. III, instanța de apel a dat citire la numeroase probe, fără a le da apreciere, după regulile art.101 Cod de procedură penală și a-și argumenta soluția admiterii unora și respingerii altora, totodată ordonanța de respingere ca neîntemeiată a cererii din 26.12.2013 înaintată de martorul Rotari Snejana pe cauza penală nr. 2013210572 (f. d. 120, vol. I) și a procesului-verbal de reconstituire a faptei din 26.11.2013 (f. d. 164, vol. I) nu au fost citite în instanța de apel, însă în decizie se face referire.

Prin urmare, nu au fost apreciate la justa valoare de către instanța de apel care pot fi calificate ca erori, următoarele probe: declarațiile părții vătămate minore Xxxxx, (f.d. 88-93 vol. 1), declarațiile reprezentantului părții vătămate minore Xxxxx, fratele ei Mihailov Veaceslav, (f.d. 97-99 vol. 1), declarațiile martorului Rotari Snejana, (f.d. 100-102, 204 vol. 1), declarațiile martorului Rotari Vera, (f.d. 103-104, 205 vol. 1), declarațiile martorului Verenciuc Ludmila, (f.d. 105-106 vol. 1), declarațiile martorului Malai-Frumusachi Galina, (f.d. 94-96, 197 vol. 1), declarațiile martorului Țurcanu Ion, (f.d. 107-108 vol. 1), declarațiile martorului Țurcanu Aurelia, (f.d. 109-114 vol. 1), declarațiile martorului Racu Rodica, (f.d. 115-116 vol. 1), declarațiile martorului Stropșa Liuba, (f.d. 117 vol. 1), declarațiile martorului Iurciuc Galina, (f.d. 119-123 vol.1), declarațiile martorului Calancea Liuba, (f.d. 118 vol.1), declarațiile martorului Cegolea Mariana, (f.d. 124 vol. 1), declarațiile martorului Malai Zinaida, (f.d. 125-127 vol. 1), declarațiile martorului Ceban Anatolii, (f.d. 128 vol. 1), declarațiile martorului Brînză Aliona, (f.d. 129 vol. 1), declarațiile martorului Moraru Nicolae (f. d. 130, vol.I).

La fel, au fost lăsate fără apreciere : plîngerea părții vătămate Xxxxx din 21.11.2013 (f.d.8 vol. 1); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24.11.2013 (f.d. 10-11 vol. 1); raportul de expertiză medico-legală nr. 326 D din 23.11.2013 (f.d. 42 vol. 1); raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 12-a22014 din 16.01.2014 (f.d. 137-140 vol.1); raportul de evaluare psihologică nr. 31 din 28 ianuarie 2014 (f.d. 146-148 vol.1); procesul-verbal de reconstituire a faptei din 26.11.2013 (f.d. 164 vol. 1).

Totodată, Colegiul reține, că instanța de apel urma să verifice dacă declarațiile părții vătămate minore Xxxxx date la urmărirea penală și în ședințele de judecată nu sunt contradictorii pe tot parcursul judecării cauzei și corespund circumstanțelor stabilite în raport cu probele enunțate, expunîndu-se asupra tuturor argumentelor din apelul procurorului Brînză Alexei.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că la examinarea cauzei, instanțele de fond nu au ținut seama în deplină măsură de prevederile art.26, 27, 99-101 Cod de

procedură penală, nu au cercetat sub toate aspectele probele prezentate de acuzare, nu le-au verificat minuțios, prin prisma pertinentei, concludenței, iar în ansamblul din punct de vedere al coroborării lor, nu au apreciat fiecare probă separate, și toate în coroborare, aduse de procuror în susținerea învinuirii și nu s-au expus în mod convingător de ce resping aceste probe.

În opinia Colegiului penal lărgit, motivele enunțate mai sus constituie fondul apelului procurorului și asupra cărora instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial fără o motivare adecvată.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, iar potrivit considerentelor CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznețov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

Așadar, în decizia sa instanța de apel urma să analizeze argumentele importante invocate de procuror în apel și menționate mai sus, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de procuror. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în instanța de apel, așa cum cer prevederile art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din considerentele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns la motivele din apelul procurorului, alegațiilor de bază invocate de către procuror, care în opinia lui au importanță în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelurile cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia; să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual - penale asupra motivelor esențiale invocate în apelul procurorului, nominalizate și în prezenta decizie, precum și în măsura competenței asupra argumentelor invocate în prezenta cerere de recurs; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să analizeze

la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău – Harti Vladislav, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2018, în cauza penală privind-l pe **Para Valeriu XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la **31 mai 2019**.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecătorii

Cobzac Elena

Boico Victor

Ghervas Maria

Mardari Dumitru